

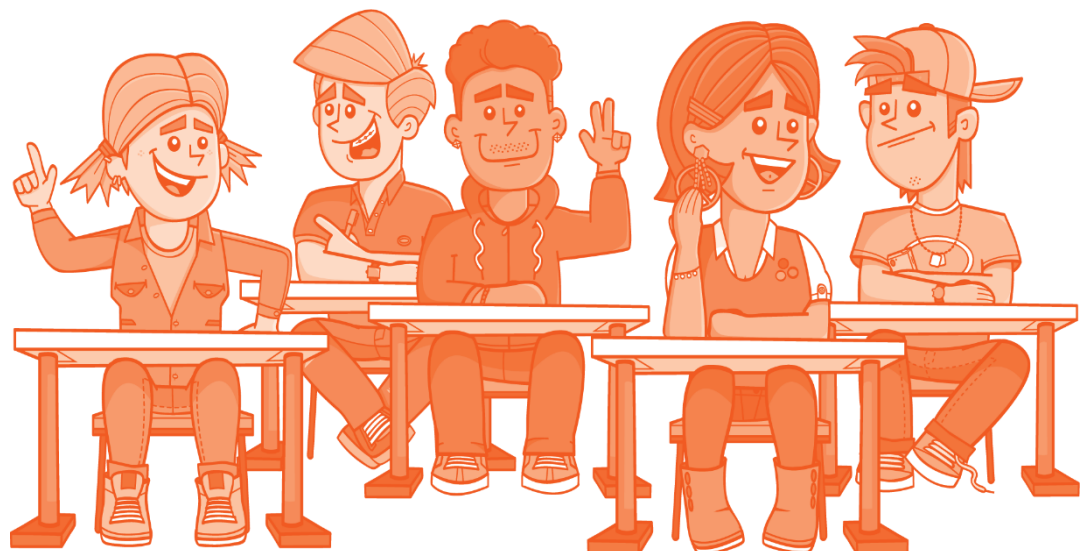
Steunpunt Passend
Onderwijs VO

VO RAAD

Leidraad

Opting out lwoo 2017

Versie 4 april 2016

Inhoudsopgave

Inleiding	3.
Opting out	4.
Inhoud tweede aanvulling ondersteuningsplan	5.
Planning tweede aanvulling ondersteuningsplan bij opting out lwoo 2017	7.
Communicatie	8.
Ervaringen samenwerkingsverbanden opting out 2016	8.
Aandachtspunten bij opting out lwoo 2017	9.

Inleiding

Vanaf 1 januari 2016 zijn samenwerkingsverbanden van het voortgezet onderwijs verantwoordelijk voor de toewijzing van lwoo en pro en voor de ondersteuningsbudgetten lwoo en pro. Hiervoor zijn de ondersteuningsplannen uitgebreid.

De samenwerkingsverbanden wijzen lwoo en pro voorlopig nog toe aan de hand van de landelijke criteria voor lwoo en pro. De verwijzing naar lwoo of pro blijft daarbij geldig voor de duur van de schoolloopbaan. Ook de lwoo-licenties blijven nog even behouden. Op 1 augustus 2018 worden de landelijke criteria en de duur van de toewijzing van lwoo losgelaten, evenals de lwoo-licenties. Op termijn worden ook de criteria voor pro losgelaten.

Deze leidraad is bedoeld als hulpmiddel voor samenwerkingsverbanden om het gesprek te voeren over beleidskeuzes rondom de keuze voor opting out lwoo per 1 januari 2017 en om daarbij een aanvulling te schrijven voor het ondersteuningsplan.

Opting out

Samenwerkingsverbanden kunnen vooruitlopen op het landelijk loslaten -op 1 augustus 2018- van de criteria, duur en licenties voor lwoo via de zogenoemde opting out. Zo konden samenwerkingsverbanden al vanaf 1 januari 2016, maar ook vanaf 1 januari 2017 zelf bepalen volgens welke criteria zij lwoo toewijzen en voor hoe lang en welke scholen een lwoo-licentie krijgen. Samenwerkingsverbanden kunnen alleen voor opting out kiezen als alle besturen in het samenwerkingsverband daarmee akkoord gaan. Het is op dit moment niet mogelijk om via opting out af te wijken van de criteria voor pro.

1. Het samenwerkingsverband laat de landelijke criteria voor een aanwijzing voor lwoo en/of de duur daarvan los.

Afspraken hierbij moeten voldoen aan de voorschriften bij passend onderwijs:

- De verplichting om een deskundigenadvies in te winnen;
- De verplichting om in het ondersteuningsplan te beschrijven hoe ouders worden geïnformeerd over de voorzieningen in het samenwerkingsverband;
- De verplichting rekening te houden met de in de wetgeving op passend onderwijs gestelde termijnen tussen aanmelding en plaatsing op school (zes + vier weken);
- Ook moet in het ondersteuningsplan beschreven worden welke criteria er gehanteerd worden, hoe de procedure er uit ziet en hoe de geldigheidsduur bepaald wordt.

NB: De geldigheidsduur van een aanwijzing voor lwoo is minimaal één jaar. De tlv voor pro blijft voor de duur van de schoolloopbaan geldig.

2. Het samenwerkingsverband bepaalt zelf welke vmbo-scholen lwoo bieden en vraagt de licentie(s) aan

Alleen de minister kan een school voor bekostiging in aanmerking laten komen. Indien het samenwerkingsverband er voor kiest één of meer vmbo-scholen die nog geen lwoo-licentie hebben daarvoor in aanmerking te laten komen, moet in het ondersteuningsplan beschreven worden wat daarvoor de voorwaarden zijn. Samenwerkingsverbanden kunnen zelf bepalen welke scholen worden voorgedragen voor een lwoo-licentie, en dus in aanmerking komen voor lwoo-bekostiging. Omdat lwoo-middelen zijn bedoeld voor vmbo-leerlingen, blijft de voorwaarde bestaan dat alleen scholen die vmbo aanbieden middelen voor lwoo kunnen ontvangen. Samenwerkingsverbanden die voor een opting out van lwoo-licenties kiezen, melden de scholen aan die in aanmerking komen voor lwoo-bekostiging. Dit geldt alleen voor scholen met vmbo die op dit moment nog geen lwoo-licentie hebben. Scholen die al een lwoo-licentie hebben behouden deze licentie.

In de evaluatie Passend Onderwijs 'Op weg naar nieuw beleid lwoo' van 18 maart 2016¹ zijn de verschillende uitwerkingen van de varianten waarvoor samenwerkingsverbanden, die deelnemen aan opting out vanaf 1 januari 2016, hebben gekozen op een rij gezet.

¹ Brochure 'Op weg naar nieuw beleid lwoo' <http://evaluatiepassendonderwijs.nl/>

Inhoud tweede aanvulling ondersteuningsplan

Elk samenwerkingsverband heeft al een ondersteuningsplan opgesteld (WVO, art. 17a lid 8). Bij de keuze voor opting out dient dit ondersteuningsplan te worden uitgebreid met een tweetal onderdelen die betrekking hebben op de procedure voor het beoordelen of een leerling is aangewezen op lwoo, namelijk:

1. Criteria, procedure en duur van de aanwijzing
2. Lwoo-licenties

1. Criteria en procedure en duur van de aanwijzing

- Welke criteria worden gehanteerd voor toewijzing van ondersteuning lwoo?;
- Welke procedure wordt gehanteerd voor toewijzing van ondersteuning lwoo?.

De meeste onderdelen van de procedure die zijn beschreven voor de ondersteuningstoewijzing lwoo blijven gelden met uitzondering van:

- Dossierinhoud
- Criteria
- Screenings- en testinstrumenten.

Van deze punten kan het samenwerkingsverband afwijken als het heeft gekozen voor opting out voor de criteria en procedure van lwoo. Bepaal welke aanvullende afspraken over de procedure daarvoor in de plaats gaan gelden. Bijvoorbeeld:

- Welke informatie moet worden opgenomen in het leerlingendossier?;
- Welke screenings- en testinstrumenten mogen worden gebruikt?.

Optie landelijke criteria

Samenwerkingsverbanden kunnen kiezen voor het handhaven van de landelijke criteria en op basis daarvan lwoo individueel blijven toewijzen.

Optie eigen criteria

Samenwerkingsverbanden kunnen eigen criteria opstellen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan afwegingen alleen op basis van leerachterstanden of sociaal-emotionele ontwikkeling en bijvoorbeeld geen IQ onderzoek. Indien het samenwerkingsverband besluit de criteria en procedure voor lwoo zo aan te passen dat lwoo niet meer op individuele basis wordt toegewezen dan hebben we het over 'geen aanwijzing lwoo', elders ook wel populatiebepoortiging genoemd.

Optie geen aanwijzing lwoo² (elders ook wel populatiebepoortiging genoemd)

In 2015 heeft een "denktank opting out lwoo" nagedacht over een specifieke vorm van opting out, namelijk om geen aanwijzing op individuele basis te hanteren. De denktank heeft deze variant laten toetsen en onderzocht wat wel en niet mogelijk is. In het document "Opting out lwoo: variant populatiebepoortiging integratie lwoo en pro in passend onderwijs" van 22 juni 2015 (herziene versie) wordt beschreven welke uitgangspunten in deze denktank zijn besproken en wat deze variant inhoudt. Ook wordt beschreven welke dilemma's er momenteel kleven aan deze variant en hoe hiermee omgegaan kan worden.

² Opting out lwoo: variant populatiebepoortiging integratie LWOO en PrO in passend onderwijs dd 22 juni 2015 (herziene versie).

Wat verstaan we onder ‘populatiebekostiging’ ofwel ‘geen aanwijzing lwoo’?

Indien een samenwerkingsverband kiest voor opting out lwoo variant ‘populatiebekostiging’, worden er ‘geen aanwijzingen lwoo’ afgegeven aan nieuwe leerlingen. Een samenwerkingsverband kan ervoor kiezen om de bestaande lwoo-indicaties niet meer te registreren in bron. Wettelijk gezien blijven de bestaande lwoo-indicaties geldig gedurende de hele schoolperiode vmbo, alleen worden deze niet meer geregistreerd in bron. Het wel of niet blijven registreren van de bestaande lwoo-indicaties heeft echter gevolgen voor de berekening van onderwijsresultaten door de onderwijsinspectie en voor de bekostiging.

Samengevat komt dat neer op:

- Het samenwerkingsverband kiest voor opting out en kiest er vervolgens voor om ‘geen aanwijzingen lwoo’ meer te doen;
- De beschikbare lwoo-middelen komen (na aftrek van de pro-ondersteuningsmiddelen) naar het samenwerkingsverband;
- Het samenwerkingsverband verdeelt de middelen over groepen leerlingen (bij voorkeur vmbo-b en vmbo-k), op basis van een verdeelsleutel, bijvoorbeeld:
 - De middelen worden verdeeld over de vmbo-scholen naar rato van het aantal lwoo-leerlingen op de scholen in het samenwerkingsverband;
 - De middelen worden verdeeld over de vmbo-scholen naar rato van het gemiddelde aantal lwoo-leerlingen, berekend over de afgelopen jaren (middelenverdeling o.b.v. historische gronden);
 - Een vast percentage per leerweg van het vmbo wordt afgesproken i.p.v. het historisch aantal per school (bijv. 60% voor vmbo-bb, 30% voor vmbo-kb en 10% voor vmbo-tl).
- Cyclische bijstelling van deze verdeelsleutel op basis van evaluaties en ambities van het samenwerkingsverband.

Knelpunten bij ‘geen aanwijzing lwoo’

Ontwikkelingsperspectief (opp). Als een samenwerkingsverband ervoor kiest om geen lwoo-leerlingen meer aan te wijzen, betekent dit dat er voor leerlingen met extra ondersteuning (meer dan de basisondersteuning) een opp moet worden gemaakt. Alternatief hiervoor is het uitbreiden van de basisondersteuning op alle (vmbo) scholen.

Correctie opbrengstenbeoordeling door de inspectie.³ Als een samenwerkingsverband ervoor kiest om geen lwoo-leerlingen meer te indiceren, zijn er in principe géén lwoo-leerlingen meer en kan de inspectie in de opbrengstenbeoordeling hiervoor niet corrigeren.

In het onderwijsresultatenmodel 2016 zijn 4 indicatoren opgenomen. Bij indicatoren 3 en 4 wordt voor lwoo geïndiceerde leerlingen wel gecorrigeerd.

1. Onderwijspositie in leerjaar 3 t.o.v. schooladvies po;
2. Onderbouwsnelheid;
3. Bovenbouwsucces: % onvertraagd studievoortgang;
4. Gemiddeld cijfer Centraal Examen.

Indien een samenwerkingsverband ervoor kiest om de bestaande lwoo-indicaties te behouden en alleen voor nieuwe leerlingen geen aanwijzingen lwoo af te geven, dan kan de onderwijsinspectie de komende 2 jaren blijven corrigeren voor lwoo. (Immers de nieuwe leerlingen die in 2016-2017 starten in de brugklas zonder aanwijzing lwoo zullen pas vanaf 2018-2019 in klas 3 zitten).

³ <http://publicaties.onderwijsinspectie.nl/xmlpages/page/onderwijsresultatenmodel-vo-2016/hoofdpijnen/indicatoren> en Opting out lwoo, variant populatiebekostiging: Alle bestaande lwoo-indicaties blijven registreren in bron of niet? dd 17-12-2015

Duur van de Aanwijzing

Bepaal hoe lang de aanwijzing lwoo geldig is: een bepaalde periode of gedurende het gehele verblijf in het vmbo/lwoo? Dit kan ook per leerling verschillen. De aanwijzing is in ieder geval minimaal 1 jaar geldig, net als de tlv voor het vso.

2. LWOO-Licenties

Het samenwerkingsverband kan ervoor kiezen het aantal vmbo-scholen met lwoo licentie niet uit te breiden of juist om alle vmbo-scholen in het samenwerkingsverband wel een lwoo-licentie te geven. Maak dan daarbij keuzes over welke criteria zullen gelden en bepaal onder welke voorwaarden scholen in aanmerking komen voor de aanvullende bekostiging van lwoo (lwoo-licentie). Voor (ouders van) leerlingen die op dit moment geïndiceerd zijn voor lwoo verandert er niets: deze indicaties blijven geldig gedurende de gehele schoolloopbaan.

Planning tweede aanvulling ondersteuningsplan bij opting out lwoo 2017

Het is mogelijk dat samenwerkingsverbanden in 2016 de landelijke criteria voor lwoo blijven hanteren, maar vanaf januari 2017 alsnog willen starten met opting out lwoo. In dat geval moet het samenwerkingsverband twee aanvullingen schrijven op het ondersteuningsplan. Hieronder wordt een planning gegeven voor de aanvulling op het ondersteuningsplan. De 1^e aanvulling betrof de beschrijving van de procedure ondersteuningstoewijzing en de meerjarenbegroting budget lichte ondersteuning per 1 januari 2016.

Voor de vaststelling van de tweede aanvulling ondersteuningsplan geldt de reguliere procedure:

- Het voeren van oogo met gemeente is verplicht;
- Voor instemming met het ondersteuningsplan door de opr gelden de termijnen die zijn vastgelegd in het reglement opr. (Deze termijn kan per samenwerkingsverband verschillen).

Periode	Actie
Jan-mei'16 *	Tweede aanvulling ondersteuningsplan omvat: <ul style="list-style-type: none">• Beschrijving aangepaste criteria en procedure;• Beschrijving van bepaling van de duur voor aanwijzing lwoo;• Onder welke voorwaarden komen scholen in aanmerking voor aanvullende lwoo-bekostiging (lwoo-licenties);• Beschrijving voor welke vorm van opting out lwoo het samenwerkingsverband kiest; Verdeelsleutel budget lichte ondersteuning.
Mei/juni'16 *	Concept tweede aanvulling ondersteuningsplan bespreken met gemeente (oogo)
Juni/juli'16 *	Indien het overleg niet leidt tot overeenstemming, kan het geschil worden voorgelegd aan de Geschillencommissie oogo-ondersteuningsplan.

Sep'16 *	Concept aanvulling ondersteuningsplan naar opr.
Sep-nov'16 *	Indien opr niet instemt met ondersteuningsplan moet het samenwerkingsverband het geschil voorleggen aan de Landelijke Commissie voor Geschillen medezeggenschap.
15-12-2016	Insturen aanvulling ondersteuningsplan aan de onderwijsinspectie. Hierbij moet een formulier worden gevoegd waaruit blijkt dat alle besturen in het samenwerkingsverband akkoord gaan met opting out Iwoo.
15-12-2016	Doorgeven aan duo welke scholen die nog geen Iwoo-licentie hebben per 1 januari 2017 worden voorgedragen voor een Iwoo-licentie.
01-01-2017	Start opting out Iwoo volgens nieuwe ondersteuningsplan

* Genoemde periode is een richtlijn. Houdt rekening met afspraken die het samenwerkingsverband met gemeenten en opr heeft gemaakt over termijnen voor behandeling en bezwaar ondersteuningsplan.

Communicatie

Het is van belang dat samenwerkingsverbanden transparant zijn naar ouders en leerlingen: over de criteria, duur van ondersteuning, over deelname aan de opting out en het dekkende aanbod van ondersteuningsvoorzieningen in het samenwerkingsverband.

[In de brochure 'Op weg naar nieuw beleid Iwoo'](#) is ook een checklist opgenomen om te kijken waar samenwerkingsverbanden staan in het proces naar nieuw beleid. Daarin zijn ook de stappen met betrekking tot communicatie opgenomen.

Ervaringen samenwerkingsverbanden opting out 2016

Zestien samenwerkingsverbanden hebben voor opting out per 1 januari 2016 gekozen. Ruim 75% van hen koos voor de populatiebekostiging, daarbinnen zijn verschillende keuzes gemaakt voor Iwoo toewijzing. Soms op basis van eigen criteria waarbij soms de landelijke criteria als richtlijn zijn blijven gelden. In de meeste gevallen zijn er geen criteria opgesteld door het samenwerkingsverband maar is gekozen voor het schoolmodel dat uitgaat van vertrouwen in de inschatting van de scholen zelf. De scholen maken dan zelf de inschatting, al dan niet met behulp van de 'leverende' basisschool, of een leerling baadt heeft bij lichte ondersteuning, bovenop de basisondersteuning. De invulling waarvoor deze samenwerkingsverbanden hebben gekozen zijn met praktijkvoorbeelden beschreven in de brochure 'Op weg naar nieuw beleid Iwoo'. In meer algemene zin;

- De samenwerkingsverbanden ervaren meer beleidsvrijruimte met betrekking tot het inzetten van ondersteuning en de bekostiging. Denk daarbij aan het ontschotten van de inzet van middelen Iwoo en Igf.
- De samenwerkingsverbanden geven aan minder bureaucratisch te kunnen werken.
- De samenwerkingsverbanden geven aan minder, onnodige, testen en toetsen af te nemen en meer handelingsgericht te kunnen werken.
- Het gros van de samenwerkingsverbanden heeft ervoor gekozen de middelen over alle vmbo scholen te verdelen op basis van historische gegevens. Ofwel op peildatum, ofwel op basis van een gemiddelde over een aantal jaren.

- Een enkel samenwerkingsverband heeft ervoor gekozen de lwoo middelen alleen toe te wijzen aan vmbo basis en kader scholen. De slechts beperkte ondersteuningsbehoefte die uit vmbo t scholen wordt gevraagd, wordt indien nodig gefinancierd uit arrangementen of anderszins.

Aandachtspunten bij opting out lwoo 2017⁴

- Het samenwerkingsverband neemt in het ondersteuningsplan de invulling van de opting out op.
- Het samenwerkingsverband toont, uiterlijk 15 december 2016, bij de inspectie aan dat alle besturen vo en vso in het samenwerkingsverband akkoord zijn met deelname aan opting out middels het handtekeningenformulier. (gepubliceerd op www.passendonderwijs.nl).
- Indien wordt gekozen voor een opting out lwoo-licenties, dan vraagt het samenwerkingsverband, uiterlijk 15 december 2016, nieuwe lwoo-licenties aan bij duo. (duo maakt hiervoor een formulier, dit formulier zal worden gepubliceerd op www.passendonderwijs.nl).
- Gewenst: meld bij ocw via de accountmanager en/of het contactformulier van www.passendonderwijs.nl dat er gekozen wordt voor opting out.

⁴ <https://www.passendonderwijs.nl/over-passend-onderwijs/inpassing-van-lwoo-en-pro/voorwaarden-voor-opting-out/>